

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A hűdélvitalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 k.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
 napilap

Megjelenik minden nap, ahétfé és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyváradi, Szilágyi Dezső-u. 6.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megőrzésére nem
 vállalozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 118. szám.

Nagyváradi.

Kedd 1914 május 26

Kossuth Ferenc

1841—1914.

Kossuth Lajos fiának halálát jelenté a táviró. Hosszu, kínos haldoklás után a halál szelid angyala megváltotta szenvedéseitől Kossuth Ferencet.

Ez a haláleset a magyar politikai életnek súlyos veszteségét jelenté. Nem csupán azért, mert most már a Kossuth név végleg letűnik a politikai életből, hanem azért is, mert a függetlenségi párt higgadt, megfontolt, politikai érett részének egyik vezére dőlt ki a küzdők sorából.

Gyermekkorában már számüzött, a ki csak ezer veszély közt tud külföldre menekülni. Külföldön serdül férfiúvá s mint zseniális mérnök tesz szert általános tiszteletre. Aztán atyjának halála egyszerre hazaszólitja, már férfikora delén. A mérnökből politikus, pártvezér lett, a kit a Kossuth név varázsa egy csapásra pártja élére állított. Súlyos feladat volt, de Kossuth megfelelt neki. A számkivetés alatt megtanulta, hogy a bölcs mérséklet többet ér a va banque játéknál. Nagy része volt ennek az okos politikának abban, hogy az ő és Apponyi vezérsége alatt lett a függetlenségi párt többséggé.

Kossuth Lajos fia miniszter, őfelsége valóságos belső titkos tanácsosa lett. Mint miniszter a kereskedelmi tárcát vette át. Dolgozott, fáradt s ha más lett volna az államtitkárja, mint a ki volt, bizonytalán még nagyobb és igazibb eredményeket tudott volna felmutatni.

Szerencsétlensége volt, hogy em-

berreit nem választotta meg jól; nincs nagyság gyengeség nélkül. S mikor embereiben csalódott, nem tudott ellenük kellő eréllyel és kellő időben fellépni. Így sikerült Justh Gyulának Kossuth elnézése mellett te kintéllýé felfujnia magát, a minek a vége a koalíció bukása s a nagy többségben volt függetlenségi párt széthullása lett. Justh fejnélküli taktikájának kudarcra teljesen — de későn — igazolta Kossuth mérsékelt politikáját.

Erre a mérsékelt politikára lenne szüksége a jövőben a függetlenségi pártnak, de az egész országnak is. Ennek van súlyos vesztesége Kossuth Ferenc halálában s ezért is állja körül Kossuth Lajos fiának ravatalát pártkülönbség nélkül igaz részvétellel egész Magyarország.

Életrajza.

Kossuth Ferenc Lajos Ákos, országgyűlési képviselő, szül. 1841 november 16 án 1850 jun. 18. Ruttkayné s nevelője Karádi Ignác — atyjához vitték Kiutahiába s itt volt egy ideig. Felsőbb tanulmányait testvérével, Lajos Tódorral együtt a párisi politechnikumon s a londoni egyetemen végezte s itt 1859-ben a politikai gazdaságból pályadíjat nyert. Mint mérnök-gyakornok Angliában, a Deon Forest Central Railway építésén dolgozott. 1861-ben Olaszországba ment, mint mérnök a liguriai vasutépítésben vett részt. 1864-ben a mont-cenisi alagut furásánál és a susai vasutnál lett mérnök, itt osztályfőnök, majd később a műszaki hivatal főnökévé lett. 1867-ig terékeny részt vett az akkori emigrációs törekvésekben, egyike volt azoknak a keveseknek, kik az európai sajtóban számtalan cikkel tartották a magyar kérdések iránt való érdeklődést; a Nemzeti igazgatóságnál, melynek titkára volt, különösen az olasz kormányval folytatott érintkezésben kiváló szerepet játszott. Az 1867-iki kiegyezés után Magyarországon két ízben képviselőnek választották, de mandátumait nem fogadta el. A mont-cenisi alagut bevégezte után mint vasuti kormánybiztos Genovában lakott és az Alta-Italiái hálózat jelentékeny része felügyelete alatt állott. Erről az állásáról 1873-ban lemondott és mint a cesenai bánya-társaság vezér-

igazgatója Cesenába ment. Itt vezette oltárhoz 1876-ban nejét, Hoggins Emiliát, az angol költők által megénekelt Sarah exeteri őgrófné dédunokáját. Neje Firenzében 1887 okt. 30-án meghalt. Cesenából 1877-ben Nápolyba ment, mint a hírneves Impresa Industriale Italianának vezérigazgatója. E minőségben óriási vas- és acélhidakat stb épített. Utolsó nagy mérnöki munkái a nilusi acélhidak voltak, melyeknek építését, egész Európa mérnökeivel versenyezve, ő nyerte el. A bányászat terén kifejtett munkásságáért négy ízben tüntette ki az olasz kormány keresztekkel, lovagi címmel és 1885-ben commendatori címmel. 1894-ben hazakísérte atya tetemét és elhatározta, hogy hazajön s ez év őszén csakugyan hazajött. Nov. 16-án letette az állampolgári esküt. 1895 apr. 10-én a tapolcai kerület képviselővé választotta. Hazajövetele óta a politikai, hírlapiródmalmi és közgazdasági téren is jelentékeny munkásságot fejtett ki. Kossuthnak nemcsak a mérnöki pályán vannak sikerei, de kiváló táj- és arcképfestő, szobrász és zenész is volt.

Kossuth mint képviselő.

Kossuth Ferenc, képviselővé választásakor (1895 apr. 10.) a szélső baloldal már ketté volt szakadva, s két közjogi ellenzéki párt volt a parlamentben. Az egyik, melynek élén Ugron Gábor állott, a másik pedig, mely Justh Gyula és Eötvös Károly vezetése mellett tartott fenn külön pártkört. Kossuth az utóbbi pártkörbe lépett be, mire Justh Gyula (1895 dec. 4.) az elnökségről lemondott s a párt Kossuthot választotta elnökének, miután vezéréül már előbb őt ismerte el. Megkezdte hírlapiró munkásságát is s 1894 dec. 15-én belépett az Egyetértés szerkesztőségébe, mint a lap főmunkatársa, amellelt Kossuth Lapja címen hetenkint megjelenő napilapot alapított. És hogy a függetlenségi párt elveit az országban ébren tartsa, körutakat tett az országban s a közönség mindenütt rokonszenvesen fogadta ilyen alkalmakkor tartott szónokait. Az 1896-iki általános választásakor Czegléd választotta meg képviselőnek. A kiegyezési kérdések napirendre kerülése (1898 őszén) elkeseredett harcot provokált az ellenzék részéről a Bánffy-kabinet ellen. A képviselőház 1898 nov. 24-iki ülésén fejtette ki Kossuth pártja álláspontját s 10 pontra terjedő határozati javaslatban szövegezte indokait, miért nem bizik a kormányban, s miért tagadja meg tőle a kért indemnit. Midőn pedig a kormánypárt nagy többsége aláírta a Tiszaféle törvényjavaslatot, a Kossuth vezérsége alatt álló párt 1899 dec. 19-én szótatot intézett a nemzethez, melyben kifejté, hogy obstrukcióval nem a kisebbség akaratát igyekszik a többség akarata fölé emelni, hanem a törvény szentségét akarja fenntartani, mely előtt

Mindennemű szörme és ruhane-
 nemük megóvására, moly-
 karok ellen csakis a valódi
 peték ellen is; kellemes illatanál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Mirt-molyirtó

keveréket hasznájuk,
 mely a legbiztosabban
 ható szer még a moly-
 peték ellen is; kellemes illatanál fogva szekrényekben is alkalmazható.

Ugyszinte raktáron vannak és legolcsóbban kaphatók, Weinreich-
 féle molyalther, mof, Bagaria papir, szagtalan molyirtó gyö-
 kér, Tarmalit, Naphtalin, Terpetinszesz, Pacsuli és Kamphor.

Farkas István
 Apolló drogeriájában

Nagyváradi, Rákóczi-ut 7/B.
 Telefon 13-02. Telefon 13-02.

meg kell hajolni nemcsak a többségnek, hanem a koronának is. Újév napján (1899) pártja üdvözlétére adott válaszában Kossuth kifejtette azokat a feltételeket, amelyek alatt meg lenne köthető a pártközi béke. Pártja nevében egyike volt azoknak, akik a Széll Kálmánnal kötött paktumot aláírták, miután a paktumot előkészítő pártközi bizottság elnöke volt, mint ilyenél, a paktum két eredeti példánya közül az egyik, melyet Széll Kálmán aláírt, nála tétetett le-tébe.

Széll Kálmán kormányzásának első időszakában Kossuth az ország közgazdasági érdekeinek föllendítését tűzte ki politikai cselekvéseinek céljául s nagy mozgalmat indított avégből, hogy az ország közvéleményét a gazdasági önállóság nagy eszméjének megnyerje. Másfelől az 1901-iki általános választások vették igénybe pártvezéri tevékenységét. Részt vett a vidéki választási gyűléseken s hatalmas tehetségének, nagy nevének befolyásával elérte, hogy pártja megismosodva került vissza a parlamentbe. Kossuth ezután is folytatta az önálló vámtérület mellett nagyszerű agitációit ugy a vidéken, mint a parlamentben és a sajtóban. A gazdasági kérdéseket azonban egyszerre lecsorította a napirendről a katonai kérdés.

Kitör az obstrukció.

Mikor Széll Kálmán kormánya csakugyan betérjesztette az 1903-ik évre szóló ujoncjavaslatokat, melyek az ujonclétszám felemelésére vonatkozólag is intézkedést foglaltak magukban: Kossuth határozott állást foglalt a létszámfelemelés ellen. Egyfelől tiltakozott az ellen, hogy a lejárt szerves véderőtvény revideálása előtt provizóriumos javaslatban kérnek létszámfelemelést, másfelől egyáltalán nem tartotta megengedhetőnek az ország súlyos anyagi viszonyai mellett a katonai terhek fokozását. Es mialatt a parlamentben Kossuth vezetése alatt pártja obstruálta a javaslat ellen, a nemzet is megmozdult. Az ország minden vidékén, városokban, falvakban, kerületi központokon tiltakozó gyűlések tartottak és tiltakozó küldöttségek jöttek föl a képviselőház elnökéhez, átadva az ujonclétszámfelemeléséről szóló javaslat visszvonására vonatkozó kérvényeket. Mikor Széll Kálmán 1803 elején újabb négyhónapos indempitást kért, Kossuth megtette azt az ajánlatot pártja nevében, hogy ha a kormány visszavonja a létszámfelemelésről szóló javaslatot és az indempitás idejét a költségvetés és egyéb sürgős szükségét alkotó javaslat tárgyalására használja föl, a függetlenségi párt nem akadályozza meg obstrukcióval az indempitás megszavazását. Azonban Széll Kálmán ezt az ajánlatot nem fogadta el akkor sem, mikor Kossuth azt a képviselőházban határozati javaslat alakjában is megtette. A Kossuth-párt tehát az Ug-

ron-frakcióval együtt belement az újabb indempitás megobstruálásába. Széll Kálmán jan. 27-én beadta lemondását s a király Khuen-Héderváry gróf horvát bánt bízta meg kabinetalakítással.

Kossuth és Khuen.

Khuen gróf mielőtt kabinetalakításához fogott volna, Kossuthal kezdett tárgyalásokat azokról a feltételekről, melyek mellett az ellenzék hajlandó az indempitást megszavazni. Kossuth és pártjának több előkelő tagja azt követelték, hogy Kossuth előbbi ajánlata alapján jöjjön létre a kibontakozás, vagyis a leendő kormány vonja vissza a létszámfelemelésre vonatkozó katonai javaslatot s rendes ujonclétszámra vonatkozó javaslatot adjon be. Két napig tartó tárgyalás után Khuen gróf ezt a feltételt elfogadta s ezen az alapon létrejött közte és a Kossuth-párt közt a megállapodás, melyet a Kossuth-párt értekezlete egyhangulag elfogadott. A kibontakozás és a béke mindazonáltal nem jöhetett létre. Egyfelől a Khuen gróf politikai egyéniségével szemben uralkodó rop-pant ellenszenv, másfelől néhány újság rettenetes agitációja következtében a Kossuth-pártban bomlás támadt. Egyrésze csatlakozott az obstrukció folytatásához, melyet az Ugron-párt követelt s a párt egy újabb értekezletén Kossuth a pártelnökségről lemondott, nem térhetvén azt, hogy a párt megszegje szavát, melyet egyhangu határozattal adott volt.

Egy váratlanul közbejött esemény újabb fordulatot adott a politikai helyzetnek. Fölmerült a gróf Szapáry László-féle vesztegetési affér. Szapáry László fiúmei kormányzó és Khuen gróf egyik intimusa lévén, ennek az obstruáló ellenzéki képviselőnek megvesztegetésére irányított kísérlete alaposan kompromittálta a miniszterelnököt is. Kossuth megjelent a képviselőházban s utalván a helyzetre, felszólította Khuen grófot, hogy adja be lemondását, mert különben ő is kénytelen lesz most már ellene harcba menni. Kossuthnak ez az állásfoglalása el is döntötte Khuen gróf sorsát. Csak azt várta meg, hogy a kiküldött parlamenti bizottság letárgyalja a vesztegetési ügyet s beadta lemondását. Kossuth pedig a párt örömeire újból elfoglalta pártelnöki állását. Röviddel ezután Khuen grófot a saját pártja szavazta le. Ugyanis elfogadván Kossuthnak azt az indítványát (mit Khuen ellenezett), hogy a Körbei osztrák miniszterelnök sérelmes nyilatkozatára adott ki nem elégitó miniszterelnöki válasz a napirendre tűzessék. Erre Khuen nyomban beadta lemondását. Az erre következő interregnum után a király Tisza István grófot bízta meg kabinetalakítással, még pedig a szabad-elvűpárt kilences bizottsága által kidolgozott, a Tisza által módosított katonai program alapján. Minthogy

ebből a programból, melyet a szabad-elvű-párt magáévá tett, a parlamenti többség kikapcsolta a magyar vezényleti nyelvet, a vezényleti nyelvért folyó parlamenti küzdelem meddősége világossá lett. Kossuth azon fáradozott, hogy a becsületes kibontakozás útját módjai megtaláltassanak.

Obstrukció Tisza alatt.

Tisza István gróf, miután az obstrukció tovább tartott, indítványt adott be a parallel-ülések tartása tárgyában s ezt az indítványt az ellenzéki pártok ellenállása dacára meg is szavaztatta, mint napirendi indítványt. Az ellenzék azonban erre megkezdte a technikai obstrukciót és megakadályozta a délutáni parallel-ülések tartását, mert megakadályozta a napirend megállapítását. Ily körülmények közt a Kossuth-párt tartván a házszabályok további megsértésének nagy veszedelmétől, továbbá attól, hogy esetleges házfel-osztatásnál az uralkodó választási rendszer mellett a politikai nemzet szankcionálná az erőszakosságokat, másfelől pedig, mivel a magyar vezényleti nyelvért való küzdelem ez idő szerint csakugyan meddővé lett: nem zárkozott el az obstrukció megszüntetésétől az esetre, ha a nemzet számára belügyi téren vivmányokat eszközölhet ki. Kossuth tehát megismételte a képviselőházban Tisza István grófnak már előbb intézett felszólítását, mire Tisza gróf mindenképpen hozzájárult Kossuth kívánságaihoz és kötelező ígéretet tett a parallel-ülésekre vonatkozó határozat hatályon kívül helyezése, a választási reform megalkotása és számos, a nép alsóbb rétegeinek javára szolgáló, Kossuth által kivált szociálpolitikai reformra nézve. Ennek alapján a Kossuth-párt két értekezletet tartott. Az egyik értekezleten Kossuth indítványa ellen és mellett egyenlő számú szavazat adatván le, ebből Kossuth magára levonta a konzekvenciát, elnöki állásáról lemondott, s arról volt szó, hogy közvetlen híveivel külön pártot alakít. Azonban tekintettel arra, hogy az iménti értekezletre sokan távol voltak, új értekezlet megtartását határozták el a párt vezető férfiai. Ezt az értekezletet Thaly Kálmán tiszteletbeli pártelnök hívta össze s ő terjesztette elő a módosított, főképp a felségjogok nemzeties értelmezésére vonatkozó ponttal kiegészített határozati javaslatot, miután előbb Kossuth biztosította Tisza grófnak ahhoz való hozzájárulását. Az értekezlet beható vita után ezt nagy többséggel elfogadta, s a kisebbség alárendelte magát a többség határozatának, úgy, hogy csak két képviselő lépett ki a pártból. Ezen az alapon a Kossuth-párt és a kormány közt nyílt ülésen kölcsönösen tett deklarációk révén létre jött a parlamenti kompromisszum, melynek következtében a parallel-ülésekre vonatkozó határozat hatályon kívül helyeztetett, a felségjogok ér-

TIMÁR LIZA.

— Erkölcscráj 3 felvonásban. Irta Bródi Sándor. A Szigligeti színházban először adták 1914. május 24-én.

Bródi Sándor nem tud normális, husból és vérből való embereket szinpadra vinni. Mint valami futurista festményen, az ő embereinek valamijük okvetlenül ki van ficamodva. A futurista piktorok váznain az embereknak a kezük és a lábuk ficamodik, Bródi szindarabjaiban pedig az egyes alakok a felső emeleten nincsenek egészen rendben. Mindeniknek van valami bogara, a mit Bródi egyéni vonásnak szeretne feltüntetni, de a mi az illetőt annyira egyénivé teszi, hogy nemcsak a hétköznapi szürkeségtől, hanem a józan észről is megszabadítja.

Ilyenek Timár Liza szereplői is csaknem egytől-egyig.

Kezdjük a főhősnővel. Timár Liza egy gazdag, megkeresztelkedett zsidó bankárnak egyetlen leánya, akinek az a bogara, hogy ő nem az apja leánya, hanem valami főhercege, akivel az anyja az atyját meg-

esalta. Ez a bolond gondolat aztán egészen be nem számíthatóvá is teszi önagyságát. Szeszélyessége a Lipótmezőre emlékeztető méreteket ölt, egy gazdag kérővel a lehető legneveltebbül banik, mázsás gorombaságokat vagdos a fejébe, forma szerint kidobja, miután előbb már vérig sértegette, aztán felhozat magának a kávéházból egy kopott grófot, valami Capriera Kunó nevű ulános főhadnagyot, azt eljegyzi magának, aztán meghagyja neki, küldje el a grófi papját és mamáját, kérjék meg ünnepélyesen a kezét. A házassággal neki az a célja, hogy bebizonyítsa a „származását” s azt reméli, hogy a grófi férj majd kijárja a kis ügyet, kideríti a főherceg apaságát.

Megjönnek a grófi szülők. Az öreg Timár csaknem összevész velük, aztán a leányával vitatkozik, míg végre Liza a fejébe vágja az öregnek, hogy nem az ő leánya. Erre Timár kiutasítja Capriera grófokat, Liza pedig velük megy. A főhadnagy lakására költözik, a ki viszont szállodába megy. Kiderül, hogy a grófnak a címerén kívül semmije sincs, ellenben sikkasztott 20,000 koronát az ezredpénztárból. Liza nem tud

rajta segíteni, mert az apja kitagadta. Elhatározzák, hogy öngyikosok lesznek. Ekkor jön a szerencse, egy zsidó doktor személyében, a ki nem keresztelkedett ki, a ki zsidó maradt, tehát Bródi ezt tünteti fel az egyetlen komoly, okos, derék embernek. Szerelmes Lizába, de eltitkolta. Most azonban a szinfalak közt hallván a végszót, pontosan beállit, odaadja a grófnak a 20,000 koronát, a mire szüksége van, Timár Liza közben megtudta, hogy a főhercegi kaland csak mese, ő az apjának a leánya, egyszerűen beleszeret a ki nem keresztelt zsidó doktorba s annak a karján távozik.

A főhősnő mellett épp olyan képtelen alak a nemeslelkű zsidó doktor is. Egy zsidó Derblay Fülöpöt akart benne Bródi megrajzolni. Mindig neki van igaza, mindig ő az okos, annyira, hogy csak úgy a padlásról pottyan le az öngyilkosság megakadályozására is; annyira, hogy éppen 20,000 koronát visz magával a gróf megmentésére is. Az öreg gróf teljesen torzított alak, épp úgy a grófné is. Lehetetlen alak Timárné is, aki soha meg nem történt kalandjával nem áttal a leány előtt eldieskedni. Az öreg Timár

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Tejles konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

értelmezésére vonatkozóan Kossuth által beadott javaslat határozattá emeltetett s Tisza gróf a választási reform dolgában össze is hívta az értekezletet. Midőn az Ugron-párt s a néppártnak hozzácsatlakozó egy része tovább folytatta a Tisza megbuktatására irányult obstrukciót, viszont Tisza indítványt tett a házszabályok revíziójára, az utolsó pillanatban a beteg Kossuth helyett Thaly Kálmán nyújtott békejobbot a kormány s az obstrukáló pártoknak. A kifejtett parlamenti és sajtóbeli erős agitációk folytán a közvélemény némely részében nem helyeselték ugyan Kossuth eljárását, de a komoly politikai világ és általában a nemzeti közvélemény a legnagyobb elismeréssel emlegette Kossuth hazafiasan bölcs magatartását.

A koalíció. Kossuth minisztersége.

A béke azonban nem sokáig tartott, mert jött a Tisza híres ugrai levele, mely elkeserítette az ellenzékét s megkezdődött újra az obstrukció, melyet Tisza az emlékezetes 18-iki képviselőházi szavazással kísértett meg megkerülni, amikor a kormánypárt az óriási zajban Perczel Desző elnök intésére megszavazta a megobstruált javaslatokat. Ez a házszabálysértés elkeserítette az ellenzékét, mely lehetetlenné tett minden tárgyalást, úgy hogy Tisza a nemzetre bízta az ítéletmondást. A nemzet az ellenzéknek adott igazat s a szabadelvű párt kisebbségben került a parlamentbe, mire Tisza beadta lemondását s a király báró Fejérváry Gézárt nevezte ki miniszterelnökké, aki megalakította az úgynevezett darabant miniszteriumot.

A kormány nem birt a parlamenttel s azért üléseit folyton elnapolta, a nemzet megkezdte passzivreszisztenciáját a kormány ellen.

Kossuthnak és eszméinek hatása, népszerűsége sohasem volt nagyobb, mint abban az időben, amit legjobban jellemez az, hogy gróf Apponyi Albert egész pártjával belépett a 48-as pártba, s most már a párt e kettős vezérelt alatt folytatta küzdelmeit. Mikor már-már reménytelennek látszott a politikai béke, Fejérvárynak sikerült a békét megkötni az ellenzékkel, a mely kormányra juttatta az ellenzékét, megalakult a koalíció és az egyesült ellenzék vezérei váltak a kormánnyal.

A koalíció.

A nemzet roppant örömmel vette a hirt a koalíciós kormány megalakulásáról, mikor legtekintélyesebb, legnépszerűbb állam-

férfiai vállalkoztak a kormány megalakítására.

Minden tárcát kiváló szakemberek vettek át s a kormányban Kossuth a kereskedelemügyi tárcát vállalta, melynek keretében alkalma nyílt kiváló szakértelmét, nagy jártasságát érvényesíteni az államvasutaknál. Mint kereskedelemügyi miniszter s a király valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki s így elkövetkezett az a hihetetlennek látszó esemény, hogy a detronizáló Kossuth Lajos fia megkapta a királytól a legmagasabb címet, mint a király tanácsosa.

A koalíció uralma azonban nem sokáig tartott. A 48-as pártnak egy frakciója Justh Gyula vezetésével elérkezettnek hitte az időt, amikor további vívmányokat lehet kieszközölni s az önálló bankot vette programjába, melynek felállítására kiszabta a határidőt is.

Hiába való volt minden kapacitálás, ez a frakció meghasonlott Kossuthal, a párt elnökével, akit a pártban leszavaztak, úgy hogy Kossuth kénytelen volt kilépni a pártból hűvel együtt s megalakult a 48-as Kossuth-párt.

A vérmes reményektől tüzelt Justh-párt megobstruálta azt a kormányt, melyben Kossuth és Apponyi is voltak, úgy hogy a koalíció miniszterei kénytelenek voltak beadni lemondásukat.

A nemzeti vívmányok elmaradása s a pártok torzsalkodása aláásták a koalíció népszerűségét s a bekövetkező választáson kisebbségbe került s az újra feltámadó 67-es párt Khuen-Héderváry miniszterelnöksége alatt újra többségre jutott s Kossuth az ellenzékbe ment át. Ez az eredmény teljesen igazolta a mérsékelt Kossuth álláspontját Justh ellenében.

A munkapárt uralomrajutása után újra egyesült a 48-as párt két árnyalata. Kossuthot azonban folytonos betegeskedése megakadályozta abban, hogy tevékeny részt vegyen a politikai életben. A múlt télen házasságot kötött özv. gróf Benyovszky Sándornéval, aki betegségében önfeláldozóan szeretettel ápolta.

Kossuth haláláról.

Kossuth Ferenc haláláról, a részvevőkről s a temetési előkészületekről, Kossuth Ferencné balesetéről a következőket adjuk:

egy erősen idealizált lipótvárosi bankár, de még legelfogadhatóbb alak. Beállit a darabba Bródi egy „házi káplánt“ is, talán annak dokumentálására, hogy amint régen a váruraknak meg volt a maguk házi zsidaja, most Bródi a megkeresztelt zsidó bankárhoz oszt be revánsképpen házi káplánt, akivel hogy nehány szóval is, egy kazal tökéletlenséget mondat, azt Bróditól egészen természetesen találjuk. Ezekhez illik az is, mikor az altábornagy kijelenti, hogy ő a császárnak hűséges „törzstisztje“. Az öreg Timárnak is meg van a maga nyilatkozata a megkeresztelkedésről: a leánya, Liza, őt az ősi hitből „kiszekirozta“.

Igaz, hogy Bródi szerint Liza már keresztény hitben nőtt fel, de azért ezt a kifakadást odaadja az öreg Timár szájába, hadd „szekirozza“ vele nézőközönségének keresztény többségét. Haragszik Bródi Szent Antalra is; valószínűleg erre vezethető vissza egész sereg rossz vice, melyek tárgya Szent Antal.

Mint Bródinak minden darabjából, ebből is kéri a fajgyűlölet, azzal a különbséggel, hogy most már a magyarságba a keresztység révén beiroadó zsidókra is megharagudott. A szereplő személyek jó része lehetetlen figura, a dialog erőltetten rapszodikus, természetellenes. Az egész darab meglehetősen hosszú, terjengős. Van azonban néhány jobb jelenete, pár sikerült ötlete, ezek a Timár Lizát még egyik, némi megerőltetéssel elviselhető Bródi-darabbá teszik s megmentik

az olyan bukástól, aminőt a Dada Nagyvádon megért.

Mentő szerepe volt az előadásnak is. A Bródi-darabot érdemén felül jó előadásban láttuk. Mindenek előtt a címszerepben Etsy Emiliát illeti minden dicséret. Szinte megfinomodott az ő alakításában Timár Liza tulságosan nyers jelleme s még az ellentmondásokat is valósággal kiegyenlítette a művésznő. Csak az ő játékának köszönhető, hogy a harmadik felvonásban elfogadhatóvá formálódott az a jelenet, mikor Timár Liza fél perc alatt szerelmes lesz az addig lenézett doktorba. Kiténő alakítás volt Sik Rezsőé is. Az öreg Timárt játszotta, pompás maszkkal, megkapó jellemző erővel. A második felvonás végén kiténő tapsvihart teljesen megérdemelte. Kabinetalakítás volt. Tóth Elek a doktor szerepét tette rokonszenvenné. Gróf László nem javított semmit az ulánus főhadnagy szerepén, pedig Bródi minden alakja rászorult a korrigálásra. Igen érdekes volt azonban egy igazi Bródi-alakot látni, a maga jól eltalált, képtelenül rapszodikus vonásaival. Pogány Janka tulozta a komikus vonásokat a külső megjelenésben. Leövey az altábornagy torz alakját igekeztet elfogadhatóvá tenni. Telekán és Radocz kis szerepeiket még jelentéktelenebbé tették gyenge feldolgozásukkal; pedig hogy kis szerepből is lehet valamit csinálni, azt Hunyadiné és Varsa megmutatták.

—r.

Kossuth Ferenc a vasárnapot jóformán végig eszméletlenül töltötte. Ha öntudatnál volt, mindenkit elrémített az a rettenetes fájdalom, mely kínozta. Olyan kétségbeesetten szenvedett, hogy jajgatása kihallatszott az előszobába.

Az utolsó éjjel.

Negyedtiz óráig rettenetes fájdalmak gyötörték a beteget. Szervezete már fölmondta a szolgálatot, bémultan, mozdulatlanul feküdt ágyán, kinjai azonban mintha még jobban felülkerekedtek volna a kimerült organizmuson.

Negyedtizenedyőtől szinte szakadatlanul jajgatott a nagy beteg. Agya mellett állottak: felesége, öcsese, özv. Ambrozovics Béláné, Ambrozovics Lajos és felesége, Kvaszay Márta, titkárai, Pallay Sándor dr és Jakab Sándor dr, Jancsók István és Orbán István inasok s Derzsi Zsuzsanna ápolónő. Tehetetlenül, a legkisebb remény nélkül arra, hogy segíteni tudjanak. Mindenki sirt, a grófné többször összeesett, Lajos Tivadar pedig zsebkendőjét tartotta arca elé és tompa hangon, fuldokolva zokogott.

Müller Kálmán tíz és tizenegy órakor ment el a nagy beteghez.

— Percek kérdése és beáll a katasztrófa, — mondta megtörtén, — reggelig nem húzódhatik ez a rettenetes haláltusa, amelynél borzalmasabbat még nem láttam.

A beteg este tíz óra után nyugodtan aludt tovább. Körülötte állottak hozzátartozói és szívszorongva lesték, mint lesz halabb a hörgés és nagy spácénuma a szívverés.

Négy óra öt perckor hajnalban megszünt az utolsó leheletszerű hörgés és a nagy beteg, aki oly példátlanul nehéz, kinos harcot küzdött át, mosolyogva, elsimult arccal, nem is a halottak, de a nyugodtan alvók boldogságával végképen elaludt. Meghalt!

A halál után.

A halott Kossuthot letakarták fehér lepedővel és öcsese a tetemre borulva zokogott s percekbe került, amíg a titkárok a szomszéd szobába vezethették őt. Rögtön telefonáltak Müller Kálmán báróért, Raffay Sándor evangélikus lelkészért, Apponyi Albert grófért, Károlyi Mihály grófért és Bácsy polgármesterért.

Aki életében ismerte Kossuthot, megrendül, ha most látja. Nem ismerhetné meg a saját testvére sem. Az erőteljes, kissé tulhízott, jólápolt ember helyett egy viaszárga arcú, kicsi, összetöpörödött, ijesztően vézna emberronsot talál.

Megható volt, amint a Lánchid munkásai, hét órakor, amikor egy tömegben munkához kellett kezdeniök, sorba állottak a palotával szemben.

— Meghalt a Kossuth Lajos fia. Emberek, imádkozunk!

És a munkások levették kalapjaikat, egy közülök harsány hangon elkiáltotta:

— Nyugodjék békével!

Minden munkás meghajtotta magát. Aki látta, mindenkinek könybelábadt a szeme.

Kossuth halotti maszkja.

Délelőtt Kossuth Ferenc halottas szobájában megjelent Horvay János szobrászművész, aki a legtöbb Kossuth-szobrot csinálta és Kossuth Fezencről halotti maszkot készített.

Közben a Gresham-palota Zrinyi-utcai kapuja előtt megjelent a halottas kocsi és négy ember hatalmas, vörösrézből készült művészszarkofágot vitt fel a lakásba, amelyre a halottat délben felravatalozták.

A függetlenségi párt részvéte.

Károlyi Mihály gróf egyetem-utcai palotájában, amelynek ormára hatalmas gyászlobogót vontak föl, délelőtt féltiz órakor tanácskozás volt. A konferencián a házigaz-

dán, Károlyi Mihály grófon kívül a következők vettek részt: Apponyi Albert gr., Károlyi Imre gr., Tóth János, Szentiványi Arpád, Földes Béla, Beck Lajos, Szébeny Antal és Platthy György. Rövid tanácskozás után elhatározták, hogy a függetlenségi és 48-as párt körhelyiségében délután hat óra-
kor a párt tagjaival együtt megbeszélést tartanak a gyász módozatának megállapítása céljából.

A tanácskozáson szövegezték meg a párt gyászjelentését is. Az esti megbeszélésen részt vesz Justh Gyula is, akit Kossuth haláláról táviratban értesítettek.

A csütörtöki temetésen a párt nevében Apponyi Albert gróf és Károlyi Mihály gróf beszél. Az előbbi a beszterlésnél, az utóbbi a temetőben.

Gróf Károlyi Mihály a délelőtt folyamán nem jelent meg Kossuth lakásán.

A temetés.

Kossuth Ferenc lakásán reggel kilenc órakor megállapították a temetés részleteit. Az elhunyt államférfiut csütörtökön délelőtt tíz órakor temetik a Nemzeti Múzeum előcsarnokából. A temetés a főváros költségén történik s a diszravatalt az Entreprise állítja fel a muzeumban, de ravatalt állítanak a lakásban is.

Kossuth Ferencet a Kossuth-mauzóleumban helyezik örök nyugalomra, ahol atyjától jobbra fekszik előre kijelölt sírhelye. Ma délelőtt a sír fedőlapját már fölemelték.

A képviselőház részvéte.

Az országház főbejárata fölött a kora reggeli órákban kitűzték a gyász-lobogót. A képviselőház elnöksége diszes koszorút rendelt a ravatalra és hivatalos kommunikében közli, hogy Beöthy Pál elnök vezetésével a Ház testületileg vesz részt a temetésen.

A képviselőház elnöki hivatala felkéri a képviselőház tagjait arra, hogy Kossuth Ferenc temetése alkalmából, a temetés napján, csütörtökön reggel kilenc órakor a képviselőház épületében egybegyűlni sziveskedjenek, hogy innen, a Ház elnökének személyes vezetésével, együttesen vonulhassanak a gyászszertartás színhelyére. A képviselőház koszoruját már előzetesen fogják elhelyezni a ravatalra.

Az udvar részvéte.

Ő felsége kabinetirodájából a következő részvét távirat érkezett az özvegy címére:

Ő császári és Apostoli királyi felsége mély sajnálattal értesült Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszterének excellenciád férjének elhunytáról. Ószinte részvétét kifejezni méltóztatott.

Legfelsőbb parancsra

Daruváry.

Erre az özvegy a következő választ küldte:

Ő császári és Apostoli királyi Felsőháznak legfelsőbb részvétnyilvánítását hódoló tisztelettel köszönöm.

Özv. Kossuth Ferencné.

József kir. herceg és Augusztia főhercegnő Czapáry József főudvarmester útján fejezték ki részvétüket.

A Ház és a városok.

Politikusok, egyházi és világi előkelőségek egész sora jelenik meg kondoleálásra. Elsők közt volt Justh Gyula. Szeged város, amelynek Kossuth Ferenc diszpolgára volt, 3 tagú küldöttséget menesztett föl, ugyszintén Nagykároly is.

A képviselőház nevében Szász Károly jelent meg a gyászháznál dr Tóth osztály-

főnök kíséretében. Kifejzte az elnökség részvétét és a Házét is, míg az méltó formában megnyilatkozhat. Továbbá jelentette azt az óhajt, hogy a temetésről a képviselőház kíván gondoskodni, ha csak a család már másként nem intézkedett.

Kossuth L. Tivadar megköszönte a meleg részvétnyilvánítást és közölte a Ház elnökével, hogy végtelen hálás, hogy a Ház a halottat magáénak mondja, de a főváros már intézkedett, hogy mint az ő halottját temessék el.

Kossuthné morfium mérgezése.

Kossuth Ferenc özvegye a heteken át tartó izgalomtól tulfeszített és teljesen kimerült idegeinek csillapítására reggel negyedhárom órakor morfiumot vett be.

Ugy látszik, hogy az adag a kelletténél nagyobb volt és mérgezési tünetek állottak elő. A gyorsan helyszínre hivatott mentők gyomormosást alkalmaztak és alapos a remény, hogy a súlyosabb következmények elkerülhetők lesznek.

Kossuth özvegyének állapota nagyon súlyos.

Kossuth Ferenc özvegye a haldoklás perceiben, nem egynegyed, hanem háromnegyed négy órakor vett be morfiumot. Rögtön hívták a mentőket.

Rögtön bélmosást és gyomormosást alkalmaztak. Mesterséges légzéssel, oxigénnel és különböző etterikus szerekkel sikerült életre kelteni a grófnét.

Állapota olyan súlyosnak látszott, hogy katasztrófától lehetett tartani és telefonon hívták Kovács Károly lipótvárosi kath. plébánost az özvegy ágyához. A plébános kíséretében volt a sekrestyés, aki egy táskában elhozta azokat a kegyzsereket, amelyek az utolsó szentségek feladásához szükségesek.

Vele egyidejűleg érkezett Ángyán tanár és később Ritoók. Beavatottak szerint nem valószínű, hogy öngyilkossági kísérlet történt, de szokatlan ily nagy mennyiségű morfium bevétele mégis.

A grófné e rettenetes hetekben gyakran használt morfiumot, idegrendszere is teljesen kimerült. Hogy most hány grammot vett be, azt megállapítani nem lehet.

Nagy fájdalmak gyötrik és bár az orvosok titkolják a baj mértékét, bizonyos, hogy bár már oly válságosnak nem látszik, ami a pap rögtöni előhívását indokoltá tette volna, állapota mégis igen súlyos.

Kossuth Ferencné nem követett el öngyilkossági kísérletet, hanem fájdalmát és izalmát akarta csillapítani a morfiummal, amelyet még akkor bevett, amikor Kossuth még élt.

A halálhír Nagyváradon.

A Kossuth haláláról szóló gyászhirot a Tiszántúl szerkesztősége kapta meg Nagyváradon legelőbb. Még nem volt 5 óra, amikor jelentették Budapestről a telefontudósítást s reggel 6 órakor már hordták városzerte a rikkancsok, minden más lapot megelőzve, a Tiszántúl különkiadását, amelyet ezrével kapkodott el a közönség.

A haláleset hire, bár nem jött váratlanul, — mély megilletődést keltett városzerte.

A délelőtt folyamán állandóan kérdezősködtek szerkesztőségünkél a részletek felől

s a temetés idejéről. Ez utóbbira természetesen nem adhattunk választ, mert a temetés napját és óráját még ezután állapítják meg.

Több épületre, ezek között a 48-as kör helyiségére kitűzték a gyászlobogót.

Nagyvárad részvéte.

Nagyvárad város tanácsának tegnapi ülésén a polgármester bejelentette Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszter halálát.

A tanács tagjai részvétellel fogadták a gyászhirot s abban állapodtak meg, hogy a város gyásza jeléül a városi székház tornyára kitűzi a gyászlobogót.

A csütörtöki városi rendkívüli közgyűlésen a megnyitás után Hlatky Endre főispán fogja méltatni Kossuth Ferenc életét és kegyeletesen emlékeztet meg az elhunytól, kifejezést ad a város részvéteinek.

A függetlenségi pártban.

A nagyvárad 48-as függetlenségi párt tagjai megdöbbenéssel fogadták a gyászhirot.

Ma, kedden délelőtt a párt elnöksége és választmányja ülést tart, amelyen megállapodnak arra nézve, hogy miként vegye ki részét a párt a gyászból s miként adjon kifejezést részvéteinek.

Hir szerint koszorút helyez a párt a Kossuth Ferenc ravatalára; tömegesen vesz részt a temetésen.

Az albán veszedelem.

Az albániai forrongás panmohamedánok izgatására vezethető vissza, kik az izgalmakat arra használták fel, hogy a fejedelemtől a mohamedán mozgalom számára engedményeket csikarjanak ki.

A holland csendőrség önkéntes csapatát a felkelők elé ment, de hátrálni volt kénytelen, am Durazzóban pánikot idézett elő, úgy hogy a diplomáciai képviselők azt ajánlották a fejedelemtől, hogy hozza biztonságba családját. A fejedelem a „Mizuratta“ olasz hadihajóra megy családjával. A diplomáciai képviselők a Durazzó felé tartó felkelők elé mentek.

Találkoztak a felkelők küldötteivel, kik a felkelők kívánságairól tárgyalni jöttek a fejedelemtől.

A felkelők küldöttei elmondták, hogy nem akarják a fejedelmet trónjától megfosztani csak türethetetlen helyzetüket akarják a fejedelemtől elmondani.

A fejedelem visszatért palotájába és a diplomáciai kar és miniszterei jelenlétében fogadta a felkelők küldötteit, szalvus conductus-t adott a felkelők egy nagyobb küldöttségének, mely vasárnap érkezik Durazzóba. A csend és rend helyreállt, úgy hogy a fejedelem asszony is visszatért Durazzóba.

A fejedelem védelmére újabb olasz csapatokat szállítottak partra.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
kestyű, «Habig» kalap, ere-
deti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

Szabdközüves kirohanás a katolikusok ellen.

**Balogh Károly
a Református Körben**

Balogh Károly, a szabdközüves tanító vasárnap azt a szerepet osztotta ki magának, hogy elment a Református Körbe, a reformátusok előtt leszidta a Szent László napi ünnepet és támada a Katolikus Népszövetséget, melyben jelentékeny számmal vannak protestáns és görög keleti testvéreink is. Kijutott támadaiból a Katolikus Körnek is, melyet református uri emberek szintén szivesen látogatnak. Ezzel szemben azt kiabálta oda hallgatóságának, hogy — mint a szabdközüvesség délutáni lapjában olvassuk — „legyenek türelmetlenek és támadók.“

Hirdette pedig ezeket a szabdközüves Balogh Károly a református türelem és liberalizmus nevében.

Röviden összefoglalva, ez történt vasárnap a Református Körben.

Sok szavunk nincs az egészhez.

Tény az, hogy a Katolikus Kört protestánsok is látogatják. Tény az is, hogy a Katolikus Népszövetségnek számos protestáns tagja van. Sőt, hogy a szabdközüves szónok ur egészen tisztában legyen a helyzettel: vannak protestánsok és görög keletiek a Népszövetségi Otthonban, a Népszövetségi Hitelszövetkezetben a keresztényszocialista szakszervezetben is. Miért? Mert nálunk sohasem hallják azt: *legyünk türelmetlenek és támadók!* Mi a krisztusi szeretet, a türelem, a megértés alapján állunk. Mi szeretettel ölelünk szívünk minden hívő, vallásos testvért. A gyűlölet, a türelmetlenség propagálása nem a mi kenyérünk. Mi csak egy emberfajta rekesztünk ki magunk közül: a vallástalanokat, a gyűlölködőket, a szabdközüveseket. Ezekre semmi szükségünk, mert mi nem hirdetjük, hogy „legyünk türelmetlenek és támadók.“

„Legyünk türelmetlenek és támadók“ — így fest a türelem őszinte szabdközüves szókimondásban. Elfogulatlan, felvilágosult, gondolkozó ember ebből nem kér s ha a Református Körben megengedték, hogy ilyen izléstelenségeket kiabáljon ott összevissza egy szabdközüves vezetett vezér, hát akkor ne tessék rossz néven venni, ha a felvilágosult elemek annál hűségesebben tömörülnek olyan keresztény alakulásokban, a hol senkinek vallását nem bántják s a honnan a szabdközüvességet okos előrelátással távol tartják.

A keresztény szervezkedés megy tovább a maga diadalmas ujtán. Szabdközüves handabandázások nem fogják megállítani. A felekezeti harc tüzeit is hiába szitják. Nem fog senki beugrani, nem fog senki felülni semmiféle szabdközüves ravaszkodásnak. Mosolyogva nézzük a vallásüldözők pukkadását. Nem, jó urak. Nem lesz itt senki türelmetlen és támadó a szabdközüveseken kívül, csak éppen a körmére koppintunk szükség esetén mindenféle ágálásnak, mely a vallástalanság mérgét akarná a lelkekben elhínteni.

A TITOKZATOS CSOMAG.

Már a pokolgépet is hamisítják.

Pár napi élénk izgalom uralkodott egy rejtélyes csomag körül, amelyet a nagyváradi postaépület pincéjében őriztek. Mint annak idején megirtuk, a csomagot Szatmárrt adták föl s a címzett nem fogadta el, mert gyanusnak találta. Nem ismerte a feladót s nem tudták, hogy mi van a csomagban, ennélfogva a posta kezei közt maradt.

A nagyváradi postán nem merték felbontani, mert pokolgépet sejtettek a csomagban.

A szolgák nem akartak hozzá nyulni, Siket Traján postaigazgató pedig nem kényszeríthette őket, mert esetleg végzetes szerencsétlenség történhetett volna.

A rendőrség sem avatkozott a dologba s így a csomag a posta nyakán maradt. Mint örökös veszedelem lebegett a posta fölött a csomag, habár a pincében volt. A hivatalnokok és finom hallású telefonos kisaszonyok határozottan hallották, hogy zug, morog valami veszedelem alattuk.

A postaigazgatóság véget akart vetni az örökös aggodalomnak. Megkeresték a tűzértséget és kérték szakértő embert a felbontáshoz.

Vasárnap délelőtt nagy izgalom közepe végbe is ment a felbontás. Először egy nyílást fűrészeltek a csomagon. Ezen keresztül kihuztak egy esomó kócot.

— Ez gyutacs-kóc! konstátálta általános megdöbbenés közepe a tűzmester.

A szivek lassabban vertek. Kiadták a rendeletet, hogy mindenki, de főleg a családapák távozzanak a csomag közeléből. A tűzmester meggyújtotta a kócot s az susterregve, pattogva égett. Be volt szórva puska-porrall.

Most már határozottan követelték, hogy abba kell hagyni a bontást. Leöntötték vízzel a csomagot s ott akarták hagyni másnap reggelig.

De a tűzmester nem látta olyan fekete színben a dolgot és lassan, nagy óvatossággal bontotta ki.

Sikerült is végleg kiborítani a rejtélyes csomag tartalmát. Zsákok voltak benne, megtömve homokkal. Középpütt pedig egy pokolgép, de csak *utánzat*.

Egy ócska óraszerkezettült a homokban, ártatlan kanóc lógott rajta. Látszott, hogy megijesztésre készült.

Miután így eloszlott minden aggodalom, a csomag visszakerült a pincébe.

De a posta keresteti a titokzatos feladót, aki annyi alaptalan izgalmat keltett ostoba tréfájával.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Az Oltáregyesület harmadik előadása.

Az Oltáregyesület vasárnap délután rendezte harmadik, befejező előadását, melyet kézi munkái kiállításának alkalmából rendezett.

Az előadást *Barabás Erzsike* művészi zongorajátéka nyitotta meg. Az előadás egész közönsége gyönyörrel hallgatta a tömör, egymásbaolvadó hangokat, melyek mélyhatást tettek a hallgatóságra. Először Field-Bülow Konzert rondóját és Thoman Konzert-etüdjét hallottuk, amit a szünni nem akaró tapsokra megtoldott még Chaminade Pierette-jével. Barabás Erzsike iránt hálás lehet közönsége azért a tiszta élvezetért, melyet remek játékával szerzett.

Utána *Kolozsváry Sárka* lépett az emelvényre s Bán Aladár Krisztus győzelme c. költeményét szavalta el nagy hatással. Kolozsváry Sárka már bájos megjelenésével lebilineselte hallgatóit. Hangja oly terjedelmes, hogy teljesen érvényre tudta juttatni vele a költemény magasztos gondolatait, ehhez járult pompás előadói képessége.

Az előadás harmadik pontja volt *Szi-lági Dózsa* beszéde az eucharisztiairól.

A szónok az oltára készült ruhákat látva, felhív egy magasabb szemléletre, melytul e termen nyílik meg a lélek szemei előtt, egy magasabb világ az, melybe ez a terem, ez a kiállítás bekapcsolódik.

A kiállítás művei lelki kapcsolódásban vannak a legmagasztosabbal: az eucharisztiaival, melynek szolgálására vannak rendezve s így azok a művészi finomsággal szőtt selyem, aranszálak az oltár ékességeibe beleszótták azokat az érzelmeket, gondolatokat, melyet e gyönyörű művek megalkotásakor szívüket eltöltöttek s így e szálakkal bekapcsolódtak az örökkévalóságba. Ezekben a munkákban tehát gondolatok vannak, amelyek kitarulnak most a nyilvánosság elé s elviszik a köznép közé is ezeket a mennyei gondolatokat.

Ilyen gondolatokra inspirálja az embert az eucharisztia jelenléte. Hitem, hogy e fehér fátyol alatt Isten van és e hitemmel egy mennyei világ előtt állok meg s a mennyei karokkal hódolok neki.

Semmi sem illik jobban a templomhoz, mint a magabaszálló lélek. A becsukódó szemek, melyek csukódásakor annál jobban kinyílik a szív.

Az ember ideált keres, mely nemesak jó és szép gondolatot fakaszt benne, hanem rávezeti az embert az áldozatra kész életre ts. Az ember egy szív, s azért egy szivet keres, az ember érző lény s azért egy érző lélekkel akar összekapcsolódni. Ezt találja meg az eucharisztiaiban Jézusnál, akihez a gyermek bekopogtatott a tabernakulum ajtaján. Igen, tudom, hogy ott van valaki, aki reám néz, egy ajk szól hozzám onnan lebilineselően. Isten tekint le onnan emberi szemmel, egy Isten szeret ott emberi szívvel, de nem hullámozó, szeszélyes emberi szeretettel.

E szentség előtt ihlettel, inspirációval telik meg a szív, melyek hatása alatt elfordul a földtől s elmondhatja, hogy élek én, de már nem én, hanem él bennem a Krisztus.

Ezeket a gondolatokat látja a szónok

beszöve ezekbe a himzésekbe selymes szálakkal s kéri, hogy ezeket a gondolatokat őrizze meg mindig.

A hévvel, nagy meggyőző erővel előadott, bensőséges beszéd mély hatást tett a hallgatóságra, mely a szónokot sokáig ünnepele.

A megcsufolt szerelmes bosszúja

Felgyújtotta az asszony portáját.

Érdekes ügyet tárgyalt most a nagyvárad kir. törvényszék esküdtbírósa Szóllóssy kir. törvényszéki bíró elnöklésével. Szandre Tódor Kőszvényes községbeli legény a vádlott, aki különös módon állott bosszút, amiért szerelmet mert kérni az egyik odavaló asszonytól.

A dolog úgy történt, hogy Szandre Tódor már régóta udvarolt Mócz György feleségének, persze eredménytelenül. A férj uram is tudta már a dolgot s egyszerűen megmondta a fiu szüleinek, hogy tanítsák becsületre a tüzes gyereket. Ezzel el is intéződött az ügy minden baj nélkül. Annyira, hogy még együtt is koresmáztak a férj és a szerelmes legény.

A múlt év december 15-én a koresmából együttesen mentek haza, Mócz György lakására, ahol az asszony vacsorával kínálta meg a vendéget.

Szandre Tógyer elküldte a férjét, hogy hozzon még pálinkát, mert nagyon szomjas. És míg Mócz György a koresmában járt, a legény hevesen udvarolni kezdett az asszonynak, oly hevesen, hogy az asszony hangosan hívta a férjét segítségül. Be is toppant Mócz György és nagy hirtelen a pálinkás üveget vágta a legény fejéhez, azután pedig kidobta a házból.

Alig telt el néhány perc, a kidobás után lángbaborult Mócz Györgyék háza. Sietve jöttek segítségül a községbeliek és nagy nehezen eloltották a tüzet. Kétségtelen, hogy gyújtogatás történt, s a gyújtogató nem lehetett más, mint a megcsufolt legény, Szandre Tódor, aki azonban már eltűnt a faluból. Megszökött, nem találta a csendőrség sehol, pedig tüvé tették érte az egész vidéket.

Harmadnap akadt rá Nagyváradon Bott György detektív, aki letartóztatta a legényt. Szandre Tódor beismerte, hogy ő volt a gyújtogató, a csendőrök előtt szintén beismerő vallomást tett.

Tegnap került főtárgyalásra az ügy. A vádat dr Medvigy István kir. ügyész képviseli, a védelmet dr Zigre Aurél ügyvéd látja el. A vádlott mindent tagad a főtárgyaláson, nem akar tudni semmiről. A tanúk azonban terhelően vallanak. Ítélet ma lesz az érdekes pörben.

Szmrecsányi párbaja Terstyánszkyval.

Budapest, május 25.

Nagy meglepetést keltett ma a fővárosban az a párbajhír, amely szerint Szmrecsányi György országgyűlési képviselő megverekedett Terstyánszky hadtestparancsnokkal. A

párbaj oka még a Gerő-féle párbaj lavínában született s most intézték el. Ma d. u. 5 órakor ment végbe a viadal a Fodor-féle vívóteremben. Szmrecsányi segédei: Széchenyi Aladár gróf és Lovász Márton. A hadtestparancsnok: Dán Béla és Land Frigyes vezérkari őrnagyok. Nyolcszor csaptak össze. Szmrecsányi megvágta Terstyánszky jobb vállát. A vágás 6 cm. hosszú. A felek kibékültek.

Eltűnt uriasszony.

Egy elkésett értesítés következménye.

Vasárnapi számunkban beszámoltunk arról, hogy egy előkelő biharmegyei fiatal uriasszony titokzatos módon eltűnt. Most mint értesülünk, az egész dolognak egy elkésett értesítés adott titokzatos színezetet. Az illető urinő ugyanis férjével együtt Nagyváradra utazott. Váradról a férj azzal utazott haza, hogy a legközelebbi vonattal a felesége is hazautazik, addig ugyanis bevásárlásokat eszközölt a fiatal asszony.

Időközben azonban eszébe jutott, hogy Budapesten ép aznap délután kell átvennie egy szobabutort. Nyomban levelet írt a férjének, melyben értesítette, hogy az átvétel napja ma van és ezért a fővárosba utazik.

A levelet egy épen községükbe utazó jó ismerősüknek adta át, akit szóbelileg is megkért, hogy tudassa férjét elutazásáról. Ezzel az ügyet a jóismerősre bízva, elintéztnek is tekintette. A jóismerős azonban otthon elfelejtette a levelet és üzenetet átadni a megérkezés napján, másnap pedig ismét elutazott még pedig Brassóba, honnan még most sem érkezett vissza.

Eközben természetesen türelmetlenül várták a fiatal asszonyt s mikor sem aznap, sem másnap nem érkezett haza, keresésére indultak. Felvilágosítást nem kaptak sehol. Vasárnap délután, mikor már az egész ország területén még a rendőrség is akcióba lépett, egyszerre mosolygós arccal tárt karokkal röpdült ki a Budapest felől jövő vonatból a fiatal asszonyka.

— Pompásak a butorok. Át isvettem. Holnap megérkezik a berendezés. Mondta kedélyesen az asszonyka. A férj, aki azóta minden vonat érkezésénél kint volt, most a meglepetéstől alig tudott szóhoz jutni. Az első pillanatban azt sem tudta miféle butorról van szó és csak később jutott eszébe a butor átvétele ügy.

Viszont a fiatal asszonyka férje meglepetését nem tudta mire magyarázni és csak később a Kolozsvár felől jövő vonat érkezésekor értették meg egymást. Ezzel a vonattal jött meg ugyanis a jó ismerős, aki mikor meglátta a fiatal párt, fülöpnyúlva nyult a zsebébe.

— Kedves barátom! El is felejtettem neked egy levelet átadni. De tudod a sok dolog, a szórakozottság.

A levél aztán megmagyarázott mindent, csak a férj uram nem esküdött bosszút a jó ismerős szórakozottsága ellen.

HIREK

***

* **Tisza István a királynál.** Bécsből jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök ma reggel Bécsbe érkezett. A miniszterelnök délelőtt tíz órakor magánkihallgatáson jelent meg ő felségénél Schönbrunnban. Tisza István gróf a mai nap folyamán utazik vissza Budapestre.

* **A Rákóczi-ut aszfaltozása.** Nagyvárad város tanácsa tegnapi ülésében foglalkozott a Rákóczi-ut aszfaltburkolatának kérdésével. Elhatározta, miszerint nem engedi meg, hogy a villamos vasut társaság a sinek alá törmelék követ helyezzen, hanem a szerződésnek megfelelő betonlapot követel. Felhívja a magyar aszfalt r.-t.-ot, hogy a javításhoz szükséges anyagokat haladéktalanul szolgáltatassa át a villamos vasut társaságnak, hogy a megrongált burkolatot a vasutársaság legkésőbb 60 nap alatt szerződésszerű állapotba helyezze. Utasították továbbá a városi mérnöki hivatalt, hogy ezen munkálatok elkészítését ellenőrizze s újból vizsgálja felül az egész burkolatot és állapítsa meg, hol nem szerződésszerű az aszfalt.

* **A magyar biborosok.** A május 28-iki nyilvános konzisztóriumon veszi át személyesen Horning Károly báró veszprémi biboros püspök, akit az 1912-iki konzisztóriumon kreált a pápa bibornokká, a bibornoki diszkalapot s a zafirköves gyűrűt és ekkor kapja meg a tituláris római templomát. A hétfői titkos konzisztórium kreálta X. Pius pápa tizenhárom más egyházfjedellemmel együtt Csernoch János dr esztergomi érseket, Magyarország hercegprimását. A hercegprimás, mint koronakardinális, nem jelent meg a nyilvános konzisztóriumon, hanem kreálásának hírére és a biborosi jelvényeket hozó pápai követséget székhelyén, Esztergomban várja meg. A bibornoki diszkalapot a hercegprimás is csak a legközelebbi nyilvános konzisztóriumon veszi át, miként most Horning Károly báró, Veszprém biboros püspöke.

* **A városháza disztermének használata.** Recht Sándor zeneművész beadványt intézett Nagyvárad városháza felé, amelyben kérte, hogy engedje át a tanács a városháza disztermét magasabb zenei felolvasások és hangversenyek rendezésére, belépti díjak mellett. A város tanácsa akként határozott, hogy belépődíjas előadások és hangversenyek céljaira nem adja át a disztermet, ellenben belépti díj nélküli felolvasások tartására készséggel rendelkezésre bocsátja.

* **Uj múdal.** A Tiszántúl vasárnapi száma közölte Papp Jenőnek egyik hangulatos lírai versét. A poema rapszodikus ereje annyira megtetszett Kerner Jenőnek, a Szigligeti-színház kiváló karmesterének, hogy elhatározta, miszerint a vershez modern, finom zenét ír. Kernerről tudjuk, hogy nagyszerű érzéke van a mély zenei költemények iránt, szereti az egységes, erőteljes hangulatokat s így kétszeresen örvendetes reánk nézve, hogy az ő gazdag, színes és invenciózus munkái éppen a Tiszántúl egyik poemája révén fognak gazdagodni. Az új múdal a jövő hónapban jelenik meg Rózsa-völgyi kiadásában Budapesten.

* A velencei Kath. Kör Rákóczi-ünnepélye. A velencei Kath. Kör Rákóczi-ünnepélyét szép számu közönség részvétele mellett vasárnap d. u. 4 órakor tartotta meg. A Himnusz éneklése után egy órán át ismertette Magdits Károly ny. róm. kath. tanító II. Rákóczi Ferencet s korszakát. A Rákóczi fellépését megelőző állapotokat oly tökéletes vonásokkal vázolta, hogy mindenki tiszta képet szerezhetett a nyomor, az inség s a zsarnokság alatt vergődő szerencsétlen országról. Hiteles adatokkal cáfolta meg azt a rágalmat, mintha Rákóczi a koronára vágyott volna. Hiszen történelmi tény, hogy az ónodi országgyűlés után a koronával megkínálták a szász választófejedelmet s a lengyel királyt Rákóczinak minden tétéből csak a hazája s népe iránti imádással határos lángoló szeretet s az önzetlenség sugárzik. — Gyarlósgái lehettek: hiszen ember volt. Az előadó felolvasta a Rákóczi által írt imát, mely mély hatást tett a jelenlővökre. Azzal zárta szavait, hogy a bajok és veszedelmek idején legyen velünk s vezessen bennünket Rákóczi szelleme. Az előadó Szekfüvel és könyvével — nagyon helyesen — egyáltalában nem foglalkozott. Megvilágítván Rákócziéknak, mint nemzeti hősnök, ragyogó alakját, fennkölt jellemét, magától értendőik, hogy aki ezt a tiszteletreméltó történelmi egyéniséget sárral dobja meg, csak önmagát piszkolja be. A szép előadás mély hatással volt a hallgatóságra s tapssal honorálta az előadó buzgóságát. Ezután Kovács Károly néhány kuruc nótát adott elő tárogatón, melyet a közönség élénk tetszéssel fogadott és megismételtetett. A szép ünnepély a Szózat el-éneklésével ért véget.

* A villamosmű felügyelőbizottságának ülése. Nagyvárad város villamos felügyelőbizottsága pénteken, május 29-én délután 4 órakor a városházán ülést tart.

* Az ipari szakiskola a Nagypiac-téren. A mostani nehéz viszonyok folytán Nagyvárad városa nem hajthatja végre azon tervet, hogy a városmajort és a tűzoltólaktanyát kitelepíti s a laktanya mai helyét átbocsátja a fa- és fémipari szakiskola céljaira. Rimler Károly polgármester felvetette azt az eszmét, miszerint a város a nehéz kérdést akként oldja meg, hogy a Nagypiac-téren, az áruaktár mellett bocsát át megfelelő nagyságu területet a szakiskola céljaira, mikor is a tűzoltó laktanya és a városmajor egyelőre a jelenlegi helyükön maradnak. Mint értesülünk, a polgármester már el is intézte ezt a dolgot a minisztériumban s a kereskedelmi miniszter beleegyezett, hogy a Nagypiac-téren megjelölt területet adja át a város az ipari szakiskola s azzal kapcsolatos intézmények céljaira. Tehát most már mi sem áll utjában az iskola felépítésének, csak legyen meg a város hozzájárulására a pénz.

* Zarándok-különvonat Lourdesba. Gróf Mailáth, gróf Zichy, Fischer-Colbrie és Balás Lajos megyés püspökök védnöksége alatt egy nagyobb papi bizottság gondos rendezésében Pádua—Róma—Lourdes—Páris és Mária-Einsiedeln érintésével folyó évi július hó 24-én indul Budapestről. Jelentkezni június hó 15-ig lehet Gaibl Sándor p. praelátus, apát-kanonoknál (Pozsony, Káptalan-utca 3.) Programokat díjtalanul küld az érdeklődőknek.

* Katonai bíróságok Nagyváradon. Az új katonai bünvádi perrendtartással kapcsolatban most állapították meg a katonai bíróságok székhelyeit. Nagyváradon dandár bíróságot állítanak fel s itt nyer elhelyezést a magasabb foku bíróság: a hadosztálybíróság is.

* Az újvárosi áll. leányiskola jótékonycélu előadása. Az újvárosi állami elemi leányiskola tanítótestülete vasárnap délután minden ízében pompásan sikerült jótékonycélu gyermekünnepélyt rendezett a Biharmegyei Tanítók Háza javára. Az iskola udvarán felállított lombsátor, a gyermekek csicsérgő éneke a madárdalos árnyaserdő képét varázsolták elő. Az ügyesen előadott táncok, egyes jelenetek a csengő-bongó szavatok valósággal egy meseország tündérvilágába ringatták a hallgatóságot. A meglepően kedves ünnepély Bakó Etelka tanítónő érdeme. Követésreméltó áldozatkészsége 184 koronát jövedelmezett a Tanítók Házára. A kis szereplők is mind-mind derekasan állták meg helyüket. Lehetetlen őket külön-külön megdicséernünk, de mégis ki kell emelnünk Poyvár Szabolcsot, Böszörményi Erzsikét, Osapó Irénkét és Szabó Sanyit, akik igazán bámulatos ügyességgel oldották meg feadatukat. Általános derűtség és hatás mellett adtak elő két tréfás szindarabot a IV., V. és VI. osztályu leánykák. Igen kedves hatást keltettek az ügyesen előadott s énekkel kísért magyar táncok is, de talán a legnagyobb sikert a „jelmez kis magyar“ aratta kuruc nótáival.

* Irni-olvasni tudók vizsgája a központi járásban. Tegnap a központi járás irni-olvasni tudóinak egy része vizsgázott le a főszolgabírói hivatalban. Az első nap 154-en jelentkeztek a vizsgára. Ezek közül 150 levizsgázott, négyet visszautasított a bizottság. Érdekes volt, mikor a fugyivásárhelyiek vizsgáztak. A magyarok és románok külön-külön szobában irtak és olvastak, természetesen a románoknak román szöveget kellett diktálás után leírniük. Mikor már a diktált mondat felét leírták összesugtak az atyafiak és rágták a seprűszárból rögtönzött tolszárát.

— Nos, mi baj van? kérdezte Poyvár Ernő az egyik vizsgáztató bizottság elnöke.

— Az tekintetes főszolgabíró ur, hogy nem lehetne nekünk magyarul irni, mert mi nem értjük ezt az oláh írást. Mondta tiszta magyar kiejtéssel az egyik román vizsgázó. Nagy tetszéssel fogadták a kifogást és nyomban magyar szövegre változtatták az eddigi román mondatokat. És a fugyivásárhelyi románok nagyszerűen irtak magyarul. Egytől-egyig levizsgáztak. A második bizottságban Ertsey Lajos elnökölt. Ha valaki végig nézte volna ezeket a vizsgáztatásokat, furesa véleményt alkothatott volna azokról a lapokról, melyek a főszolgabírák drákói szigoráról és erőszakoskodásáról adtak hírt. Valóban loyalsak voltak a bizottságok és csakis azoktól tagadták meg a bizonyítvány kiadását, akik egyáltalán nem tudtak irni. Ma folytatják a vizsgákat.

* Rendkívüli városi közgyűlés. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága csütörtökön, május 28-án délután 3 órakor rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a közvágóhid és a munkásházak építési munkáinak odaitélése felett döntenek.

* Postaügynökségek. Biharvármegye Nánhegyes és Kokad községekben postaügynökségek lépnek életbe. Nánhegyes községben folyó évi május 22-én, Kokad községben pedig június hó 1-én nyílik meg a postaügynökség.

* Arany János óvoda Nagyszalontán. Az Arany János egyesület feladatai közé tartozik többek között, hogy a nagy költő szülő házát is megvásárolja és ott maradandó emléket létesítsen. Erre a célra legmegfelelőbbnek tartotta az egyesület egy Arany János nevét viselő óvoda létesítését. Eddig azonban az egyesületnek nem volt elegendő pénze ahhoz, hogy a szükséges telket megvásárolhassa és az óvodát felépítse. Most Nagyszalonta képviselőtestülete vette kezébe az ügyet és Arany János szülőházát, valamint a mellette lévő telket, mely jelenleg Beznyei Sándor tulajdonát képezi, megvásárolta. A képviselőtestület határozatát tegnap terjesztették be jóváhagyás végett az alispánhoz.

* A kamara teljes ülése. A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara a folyó 1914. évi május hó 27-ik napján délután fél 3 órakor a kamarai székház ülés-termében (Teleky-utca 11. sz.) teljes ülést tart, melyre a t. Cimet van szerencsém tisztelettel meghívni. Nagyvárad 1914 május hó 20-án. Dr. Moskovits József elnök. Az ülés tárgyai: I. Elnöki közlések. 1. Miniszteri rendeletek. 2. Miniszteri leiratok. II. Az időközben tartott elnöki tanácsülés jegyzőkönyvei. III. Titkár jelentése az ügyforgalomról és kiküldetésekről, ezzel kapcsolatban Cser János kamarai beltag jelentése az Ipartestületek Orsz. Szövetségének közgyűléséről. IV. Jelentés a pénztár állapotról. V. Miniszteri leiratok. A kereshedelmiügyi Miniszter ur leirata, a múlt évi zárszámadások jóváhagyásáról. VI. A társkamara átiratai: 1. A szegedi társkamara átirata, a pénzintézetek reformjára vonatkozó tanulmány közlése tárgyában. 2. A kolozsvári társkamara átirata, a folyószámlakamatok megadóztatása ügyében. VII. New York állam kereshedelmi kamarájának átirata, nemzetközi bíróságnak felállítása és egyesek közt felmerülő kereshedelmi perek eldöntésére vonatkozólag. VIII. A meghívók szétküldése után napirendre tűzött ügyek.

* Lakos Margitka temetése. Nagy, őszinte, mély részvét mellett ment végbe tegnap délután Lakos Margitka temetése. Az oly korán elhunyt kedves, szép leány kék ravatala, diszes ércoporsója telve volt szebbnél-szebb koszorúkkal, valóságos tavaszi virágerdő vette körül. A temetésen megjelentek a mélyensujtott gyászoló család tagjain kívül Hlatky Endre főispán, Jánossy Gyula főkapitány-helyettes, a városi tisztikar, Baróthy Pál a kir. ügyészség vezetője, Bellányi Imre villamosigazgató, a villamosági személyzet és óriási közönség. A temetési szertartást dr. Lestyán Endre plébános végezte nagy segédlettel. Azután feltették a koporsót a fehér üvegdiszkocsira és elől a koszorukat, szallagokat vivő virágkocsival, az óriási résztvevő közönséggel megindult az impozáns, szomorú gyászmenet a Rulikovszky temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A fájdalom, a részvét és a szeretet könnyei ragyogtak mindenki szemében, a temető szebb és szomorubb lett egy virágokkal elborított sírhalommal. . . . A nagydiszú temetést, ugy-szintén a holttest Gyuláról hazaszállítását tegnapelőtt este, Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte a legnagyobb pontossággal és figyelemmel.

* Magyar név. Goldberger Mihály nagyvárad felső kereshedelmi iskolai tanuló családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Gáspár-ra változtatta.

* **A magyar fürdők ingyenes kalauza.** A hazai fürdők legrégebb ismeretjének, a Fürdők és Nyaralóhelyek 43 ik évfolyama dr Fodor Oszkár gondos szerkesztésében most jelent meg. A diszes illusztrációkkal ellátott könyv a magyar fürdőkre vonatkozó hasznos tudnivalókat tartalmazza és ezáltal jelentékenyen közreműködik abban, hogy népszerűsítse azokat a kincseket, amelyek kétségkívül a magyar fürdőkben rejlenek. A könyv ingyen áll bárkinek rendelkezésére és 20 fillér portódij ellenében megküldi a Fürdők és Nyaralóhelyek kiadóhivatala Budapest, VIII., Stáhlly-utca 15. sz.

* **Temetések.** Rendkívül nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Braun Vilmos 1848-49-iki honvédszázados özvegyének született Allesz Petronellának temetése, a kiből Karger Sándor sógoránját gyászolja, a diszes koporsó teljesen el volt borítva szebbnél-szebb koszorúkkal, a temetési szertartást Imrik Zoltán plébános segédlettel végezte, a mely után nagyszámu résztvevő kíséretében — a 4-es fogatu üveg diszkocsin a temetőbe vitték a hol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. — Tegnap délután helyezték örök nyugalomra özv. Szabó Dánielnét, az elhunyt temetését Balogh Béla ref. lelkész végezte, a mely után a diszes gyászmenet az olasz temetőbe vonult, a hol örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A temetéseket Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte a szokott pontossággal.

* **Mentő tanfolyam Nagyváradon.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó évi május hó 7-én kelt rendeletével az ipari és gyári alkalmazottak részére egy mentő tanfolyam tartását rendelte el, mely mentő-tanfolyamon az okató előadást a budapesti önkéntes mentő egyesület kiküldendő orvos tagja fogja megtartani. Az előadások Nagyváradon a tűzoltólaktanya nagytermében fognak megtartani, még pedig az első előadás folyó évi május hó 31-én délután 3 órakor, a további előadások június hó 1-én délelőtt 9 órakor és délután 3 órakor.

* **Élelmiszer szállítás a katonaság részére.** Van szerencsénk az érdekelt tudomására adni, hogy az eszéki es. és kir. katonai legénység közlemezési bizottsága, a f. évi július hó 1-től kezdődőleg az 1914. évi szeptember hó 30-ig terjedő évnegyedre szükséges 10000 kg liszt, 1000 kg asztali dara és 1500 kg sertézsír szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1914. évi június hó 20. Ovadékul 500 korona teendő le. Nagyvárad, 1914 május hó 25-én. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara. Dr Moskovits József elnök, Dr Sarkadi Lajos titkár.

* **A „szerelem és tánc“ szkeccs a Vigadó mozgóban.** Kedden és szerdán mutatják be a Vigadó mozgó varietében a „Szerelm és tánc“ című mozi-szkeccset, amely a budapesti Urániában óriási sikert aratott. A szöveget Király Pál író konferálja, a színpadon pedig K. Hajnal Irén klasszikus táncosnő és Király Ilike, az öt éves tánc és előadó művész nő lép fel rendkívül érdekes modern táncprodukciókkal, a kis leány ezenkívül klasszikusokból szával. A tanulságos és szórakoztató szkeccs csak két nap látható. Előadás 7 és 9 órakor.

* **Gyapjувásár Miskolcon.** Van szerencsénk az érdekeltnek tudomására adni, hogy a miskolci XXII. évi gyapjувásár beraktározással egybekötve a folyó évi június hó 17-ik napján fog megtartani a miskolci hitelintézet áru- és terményraktáiraiban. Nagyvárad 1914 május 25. Dr Moskovits József elnök. Dr Sarkadi Lajos titkár.

x **Szakácsné** ki főzésben tökéletes és egyéb házi teendőket is elvégez, felvétetik. Cim a kiadóban.

Ön még nem tudja, hogy mi a Csanda-féle

Podol?

Az egyetlen biztos hatású szer a láb bizzadás ellen.

A láb bizzadást azonnal megszünteti, a lábat nem marja és nem cserepesíti, miáltal felülmúlja az összes eddigi formalin és más hasonló készítményeket

Kapható 1 kor.-ért a készítőnél Csanda Endre gyógyszerésznél, (Szacsuvay-utca és Kert-utca sarok), a Sas gyógyszerertárban (Szt. László-tér), a Vadász droguériában (Fő-utca) K 1:20 előzetes beküldése mellett bérmentve küldi bárhova a Csanda gyógyszerertár.

x **A kereskedelmi és iparkamara székházában egy gargon lakás,**

a folyó évi augusztus hó 1-ére kiadó. Nagyvárad, 1914. május hó 1. A kamara elnöksége.

x **A tavasz örömeit teljesen kiaknázhathatja** akkor ha önértétét nem fogja az a tudat nyugtalanítani, hogy arcára az enyhe tavaszi szellő kihozta a szeplőt, májfoltot. Könnyen menekülhet ettől, ha biztos hatású szerrel védekezik ellene. Ezen szert a „Hóvirág crémben“ feltétlenül megtalálja. Egyszeri használat után már mutatkozik hatása. Az „Ujvárosi droguériában“ 80 fillérért kapható a Szent-László-téren.

x **A legizlésebb** bérma ruhák igen előnyös árban készülnek Czillér divatszalonjában.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobb és legolcsóbbak. Cukorka kedvelők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat! Főüzletem Kossuth-utca, Sas palota. Ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teakumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csiz-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

x **Kossuth-utca 2. sz. hámban** a volt Sziecta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Fehér és fekete bőr női félcipők** 3 kor. szarvasbőr barna és fekete fém pártu női félcipők 5 korona, női chevrau amerikai félcipők 7 korona, férfi chevrau amerikai cipők 10 korona, ugyanaz fében 9 korona; sandálok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 2 60 korona, 29—34-ig 3 20 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és fiu szalagkakalpok, f hárme nő k, urdivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Fekete Jelenél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x **Zenekedvelők figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legújabb felvételi újdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olcsó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtekinthetők Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x **A legújabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsesgató biztos iövvel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadiás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, híd munkálat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgálott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

A legszebb

kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

**ZENE ÉS
MŰVÉSZET**

Az Immaculata intézet zenevizsgálója.

Az Immaculata-intézet zenevizsgálóját nagy és előkelő közönség nézte végig. Ott voltak: *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., nyug. tábori püspök, nagyprépost, *Fetser* Antal felszentelt püspök, dr *Bundala* Mihály és dr *Vucsik* Gyula kanonokok.

A növendékek főképen az énekekben kiváló haladást mutattak. Összevágó pompás karénekeket produkáltak s a szolozások is nagyon szépek voltak.

Az egésznek fénypontja volt: Május királynéja. Daljáték volt ez, mely alkalmas adott az intézetet vezető irgalmas nővéreknek, hogy újra ragyogtassák kitűnő rendező tehetségüket.

Pompás képek voltak gyönyörű angyalarcokkal s minden képesoporton meglátszott a zárda előkelő izlése.

A szólásokhoz a kíséretet *Lamprecht* Mici zenetanítónól szolgáltatva rendkívül diszkrétén, igaz művészettel. *Lamprecht* Mici ur-hölgy kiváló működése meglátszott a növendékek rutinus kitűnő zongorajátékán is.

Legmeglepőbb volt a vizsga szempontjából az óvóképzői növendékeinek hegedűjátéka, kik *Verdi* *Troubadour*jából adtak elő részleteket *Papp* Klára és *Incze* Irén zongora kísérete mellett.

Szinte hihetetlen, mily előhaladást tettek a növendékek a hegedűn, mikor képesek voltak ebben az iskolai évben oda jutni,

hogy egy ily dalművet egészen precizen adtak elő. Ez a nagyhaladás *Laszczik* Ernő zenetanár ur érdeme.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedd: Timár Liza.

Szerda: Timár Liza.

Csütörtök: Kis Király. (Gózon Gyula felléptével.)

Gózon Gyula vendégjátéka.

E hét csütörtökétől kezdve, Gózon Gyula vendégszerepel a Szigligeti színházban. Gózon Gyula a Népepera kiváló művésze csütörtökön: a Kis király címszerepében lép fel, pénteken a Buda gyöngyében játszik, szombaton egyik, nálunk már ismert, utólérhetetlenül bájos alakítását, a Kis grófot látja viszont a publikum. Vasárnap este a Katonadologban lép fel Gózon Gyula.

SPORT

Izgalmas meccsek.

Egyetértés—NSC = 4: 0. NAC—Törekvés = 2: 0.

Vasárnap délután négy helyi csapat állt ki párosan bajnoki versenyre.

Az első meccs az Egyetértés és a NSC között, bár Szántay (Egyetértés) mindjárt a játék elején megsérült elég fair módon ment végbe. A közönség e meccs győztesének az NSE volt három játékos (Kovács, Stépán, Engelmayer) révén megerősödött. NSC-t várta, de a versenyből az Egyetértés egymást jól megértő egyes csapata került ki főlényes diadallal.

E csapat gyors, összevágó mozdulatával és szép leohanásaival naikum jelenleg a nagyváradi csapatok közt s mindjárt a NAC után következik.

A játék az ezután jövő NAC—Törekvés meccsen elfajult.

A Törekvés mintha ambicionálta volna, hogy új dresszében le ne veressék a NAC-tól. Kézrel-lábbal működött a 11 szálás, erős fiú.

Az első félidő baj nélkül folyt le. A NAC mely különben sok tartalékkal játszott, Csak 1: 0-ra zárta a játékot, mert Major a kapura ment 4—5 éles shuttot biztosan védte. A második félidőben felbomlott a rend. A NAC támadása közben kinos incidens történt. Kürschner a labdával a kapu felé törtet, hogy a második biztos goalt is beadja, Major kifut, lehajolva elkapja a lapdát, de Kürscher nem tudja magát visszatartani, mire Varga hátvéd Major védelmére kel és Kürschnert fejbe üti. A közönség felriad a jelenet láttára s a pályára tódul. A nagy ribillió csak a rendőrség beavatkozása folytán ül el.

Nemsokára a jeles Brahmot is meg rugják. A bíró 3 Törekvésbelit kiállított, dr Kürshnert is. A Törekvés már csak 2 esatárral játszik és csodálatos, új lövésekhez is jut. A bíró egy hibás ítélete miatt újra támad, mire előbbi lefújja a meccset. A vasárnapi események általános depressziót keltettek a sport kedvelőiben.

A NSE kirándulása.

A Tiszántul vasárnapi számában részletesen közölte az NSE sportklub turistautját. A vezetőség az érdekelt közönség tájékoztatása céljából a Tiszántul munkatársának az egyöntetű program céljából a következő felvilágosítással szolgált. A kiránduláson részt venni óhaj-

tók május 29 (pénteken) estig bezárólag telefonon dr *Poyvár* Szevér ügyvédnél, (telefon 7—98.) vagy levélelileg *Sebesy* Miklós (lakik: Vizvezeték-utca 8.) jelentkezhetnek. A jelentkezés, — minthogy a fél vasuti jegy megszerzése céljából szükséges — kötelező hatállyal bír. A kiránduláson, melyen hölgyek is részt, vesznek vendégeket is szívesen lát az egylet. Gyülekezés 15 perccel vonatindulás előtt a nagyállomáson. Mindennemű felvilágosítással szolgál *Sebesy* Miklós szakosztályvezető.

EGYESÜLETEK

AVörös-Kereszt Egylet megalakulása.

A Tiszántul annak idején, amikor a Vörös-Kereszt önkéntes betegápolónői tanfolyama megnyitott, részletesen foglalkozott ezen kurzus humánus és erkölcsi szempontból oly óriási horderővel bíró céljáról.

Nagyvárád város intelligenciájának meleg érdeklődése kísérte a Vörös-Kereszt önkéntes betegápolónői tanfolyamának humánus és kulturális előadásait s most, hogy az egylet megalakul, mindenki igyekszik részt venni ezen szép mozgalomban, melynek élén *Hlatky* Endre főispán áll.

Az egylet tegnap tartotta meg alakuló gyűlését, amelyen dr *Fráter* Imre főorvos igazgató, dr *Gábor* Livius és dr *Szöke* Ferenc segédorvosokkal egyetemben az összes volt kurzisták részt vettek. Az igazgató-főorvos a jelenlévőknek gyűjtőiveket osztott ki, hogy tagokat szerezzenek az egyletnek.

IRODALOM

A Zászlónk legújabb száma már be-

lobogott a diákszobák lakóihoz. Hozott történelmet, természettudományt, elbeszélést és minden szépséget, ami csak kedves a diákszívnek. A sorozatot Sik Sándor „Jani” e. költeménye nyitja meg. „A háborus ország regénye” — *Izsóf* Alajostól — Mexikó történetével foglalkozik. „Az aranyföld” kitűnő ifjúsági regény *Orbán* Dezsőtől. Az „Egérfogás *Flóriéknál*” a bájos és meleg természetfolyelés szülötte. Diákelbeszélések: „*Laurencius* órája” s „*Expedició* a jegenyefára” Szintén történelmi megemlékezés „*Nagy Hunyadink nagy barátja*”. „Nyugat országain keresztül” írójával már Münchenben vagyunk. Van itt még sport, meg apróságok, mint a jókedv s a gondoskodás virágai. A „*Fakadó Rügyek*” e. rovatában ép most dől el a kisdíjakok tréfás zsiráf-pályázata. A Zászlónk előfizetési ára egész évre 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatala Budapest VII. Damjanich-utca 50. sz.

A „Vasárnapi Ujság” május 24-iki

száma sok érdekes aktualitás között pompás eredeti képeket közöl a mexikói háborúról, Albániáról, Budavár középkori házairól, az alduai nagyvérz vízi életéről. Különösen érdekesek *Pásztor* Árpád fölvételei a kubai dohány-termesztésről, nemkülönb Munkácsy eddig ismeretlen ifjúkori festményei. Szép-irodalmi olvasmányok: *Kaffka* Margit regénye, *Bársony* István vadásztárcája, *Szini* Gyula novellája, *Szép* Ernő és *Ambrus* Balázs versei, *Lagerlöf* Zelma regénye. Egyéb közlemények: képek a selmezbányai szoborleplezésről, a pozsonyi diakonissza-otthonról s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Uj Idők. Herczeg Ferenc új regénye, a negyvennyolcas időkben játszó A hét sváb, az Uj Idők e heti számában fejeződik be. Ez a szám közli még Nagy Endre elbeszélését, melynek Sienai Katalin főlegénye a címe, Farkas Pál regényes tárcasorozatát, a Tanár jegyzeteit, továbbá a legutóbb elhunyt fiatal író, Kanizsai Ferenc legutolsó novelláját, a Keresztelőt és Mühle Árpád cikkét a rózsákról. Az illusztrációk felelelik az elmúlt hét fontosabb eseményeit.

NYILTER

Bérmaszülők
szives figyelmébe.

Izléses és csinos
arany, ezüst ékszerek
és mindenféle órák,
mint

Bérmálási
ajándék cikkek

igazán olcsó árért
szerezhetők be

Szilágyi Géza és Társa
órák és ékszerésznél

Rákóczi-ut 4.

Telefon 630.

MULATSÁG

A jogászok juniálisa.

Fényesnek ígérkező mulatságot rendeznek a nagyváradi jogászok a jövő hónap 2-án. A jogakadémia ifjúságának Segítő-Egyesülete a Püspök-fürdőben rendezi a nagyszabású juniális, amely iránt Nagyvárad intelligens uri társadalmában már is óriási az érdeklődés.

A rendező bizottság lelkes gárdája Rónay Endre joghallgatóval, a Segítő-Egyesület elnökével az élén fáradhatlan agilitással buzgólkodik, hogy a juniális minden tekintetben jól sikerüljön.

Belépődíj: családjegy 5 korona, személyjegy 2 korona, táncos-jegy 1 korona. A tiszta jövedelmet és a felülfizetéseket a Segítő Egyesület alaptökéjének gyarapítására fordítja a rendezőség.

Hogy a mulatságon résztvevő, bizonyára igen nagyszámú publikumnak minden kényelme meglegyen, a visszajövetelre éjfél után különvonatról is gondoskodnak.

VIGADÓ

Mozgó-Varietében

**f. hó 26-án és 27-én,
kedden és szerdán
rendes helyárrakkal.**

Előadás kezdete pont 7 és 9
órákor, nem folytatólagos.

Király Illike

5 éves tánc- és előadóművész.

és

K. Hajnal Irén

klasszikus és plasztikai táncmű-
vész nő vendégszereplése a vásznon
és színpadon.

A szöveget **Király Pál** író, aki a
konferálja: **Király Pál** budapesti
Uránia színházban nagy sikereket
aratott darabjaival

Szerelem és tánc

Oriási műsor és képsorozat.

Róma rejtelméi

Klasszikus drámai költemény gyönyörűen színezve. A kinematográfia remeke! Fényes bale tek!

OROSZ TÁNCOK

Lejti a színpadon: KIRÁLY ILLIKE.

MAGYAR KLASSZIKUS TÁNCOK

Lejti a színpadon: K. HAJNAL IRÉN.

HOLLANDI TÁNCOK

Lejti a színpadon: KIRÁLY ILLIKE.

Szerelem és a vér mór

Részletek a rokokóvilág- és a francia forradalomból.

A messzi kelet paradicsoma

a japán táncokat a színpadon lejti K. HAJNAL IRÉN,
ezt követi

Utazás a holdba

színes fantasztikus filmjáték

Tüneményes illúziók. Utólérhetetlen varázsmutatványok
a világegyetemben.

AZ ELSŐ SZERELEM IZGALMAI

óriási bohózat.

AGGLEGENY A MOZIBAN

a szerelem komédiája.

1 főlegény 3 menyasszony

amerikai vígjáték.

TÁVIRÁTOK

**Fáklyásmenet a hercegprimás
tisztelőre.**

Esztergom, május 25.

Csernoch János dr. bibornokká történt kinevezése alkalmából Esztergom lobogódiszbe öltözött. Este a polgárság fáklyásmenetben vonult a rezidencia elé. Dr. Perényi alispán üdvözölte a primást. Katonazene járta be a várost.

Kossuth üres lakása.

Budapest, május 25.

A rendőrség elfogta Donáth Hugó és Goldberger Győző rovottmultu betörőket. Kossuth házában rajzát találták náluk. Az volt a tervük, hogy a temetés alatt üresen maradt házba betörnek.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	792.—
Osztrák hitelrészvény	—	608.—
4%-os koronajáradék	—	80.40
Osztr. magy. államv.	—	694.—
Jelzálogbank	—	403.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	499.—
Hazai bank	—	276.—
Magyar bank	—	494.50
Keresk. bank	—	3595.—
Rimamurányi	—	632.50
Salgótarjáni közszén	—	692.—
M. Ált. Köszénbánya	—	1017.—
Közuti vasut	—	516.—

Gabona üzlet.

Buza májusra	—	—	14.15
Buza októberre	—	—	12.89
Rózsa októberre	—	—	9.90
Zab októberre	—	—	8.34
Tengeri májusra	—	—	7.51
Tengeri júliusra	—	—	7.76

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Értesítés.

Tisztelettel értesitem a nagy-
érdemű közönséget, hogy

**fűszer és csemege
kereskedésemet**

Nagyváradon 1914. május 14-én
saját házamban Rómer-utca
13. sz. a. nyitottam meg. Meg-
rendelések hához küldve köszö-
nettel vétetnek. A b. pártfogásért
esedezve maradtam tisztelettel

LÉNART JÓZSEF

fűszer és csemege kereskedő

Haszonbérbeadási hirdetemény.

A nagyváradi lat. szert. püspökség közhírré teszi, hogy a püspökségi javadalomhoz tartozó, alább felsorolt birtokokat, az azokon levő gazdasági épületekkel együtt 1916. október 1-től kezdődő tizenkét (12) évre haszonbérbe adja.

1. Nagyszalonta község határához tartozó „Barmód“ és „Szil“ nevű pusztákat, a Biharillye községben levő bérlőlakkal és beltelekkel együtt.

Terület mívelési ágak szerint:

szántó	3484	467 k. h.
kert	4	1591 "
rét	705	961 "
szőlő	1	900 "
legelő	1510	610 "
adómentes	128	582 "

Összesen : 5835 311 k. h.

2. Nagyszalonta község határához tartozó „Kölesér“ és „Péterháza“ nevű pusztákat.

Területmívelési ágak szerint:

szántó	1154	502 k. h.
kert	—	589 "
rét	49	471 "
legelő	303	1038 "
erdő	—	800 "
adómentes	33	1016 "

Összesen : 1541 1216 k. h.

3. Bihar községhez tartozó „Régeny“ pusztát és Hegyközszentimre község határában fekvő „Darvas“ kaszálót.

Területmívelési ágak szerint:

szántó	1047	1431 k. h.
kert	1	1123 "
rét (Régeny ptán)	203	1125 "
Darvas kaszáló	127	1400 "
legelő	51	284 "
adómentes	16	45 "

Összesen : 1448 608 k. h.

4. Nagyrábé község határához tartozó „Kisrábé“ és „Pernyés“ nevű pusztákat.

Területmívelési ágak szerint:

„Kisrábé“ pusztá:		
szántó	1245	1075 k. h.
kert	—	382 "
rét	133	482 "
legelő	1768	1425 "
adómentes	42	249 "

Összesen : 3190 413 k. h.

„Pernyés“ pusztá:		
szántó	2836	196 k. h.
kert	8	1434 "
szőlő	1	417 "
legelő	69	53 "
erdő	2	762 "
adómentes	80	1257 "

Összesen : 2398 919 k. h.

Ajánlatok 1914. szeptember 7. napjáig a nagyváradi lat. szert. püspökség jószágkormányosságához (Nagyvárad, Rákóczi-ut 33/18. sz.) nyújtandók be, ahol a részletes feltételek megtudhatók, s a feltételeket kívánatra megküldöm az érdeklődőknek.

Pályázók tartoznak ajánlatukban kinyilatkoztatni, hogy a bérbeadási feltételeket ismerik s azokat a köntendő haszonbéri szerződés alapjául elfogadják; továbbá kötelesek ajánlatukhoz a bérösszeg 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzüi csatolni.

A püspökség fentartja azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül szabadon választhasson s a meg nem felelő ajánlatokat visszautasítsa.

Az ajánlatok elintézéséről írásbelileg értesitem az ajánlattevőket. Nagyvárad, 1914. május 15.

Gellért László s. k.

kir. tanácsos, jószágkormányzó.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPÍTOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

9711—1914. szám.

Hirdetemény.

Közhírré teszem, hogy a cs. és kir. közös hadsereg katonai neve ő és képző intézeteiben magyar honos ifjak részére fenntartott és az 1914/1915 tanév kezdetén betöltendő kicstári, magyar állami alapítványi, magán alapítványi és fizetéses helyekre vonatkozó s a m. kir. honvédelmi miniszter ur által 52110/24/1914 szám alatt kibocsátott pályázati hirdetemény a katonai ügyosztályban (Városháza II. em. 31. sz.) a hivatalos órák alatt az érdeklődők által megtekinthető.

Nagyvárad, 1914. május 15.

Eleméry Ferencz,

katonai ügyi tanácsnok.

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Belépési felhívás

A Magyar Takarékszövetkezet X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében működő „Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszésszerű számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár utján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek utján való takarékosagra buzdítani, s tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések 4/5 részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkéjüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknel pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejkorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet igazgatósága.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az új csipke, himzés, harisnya áruház Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya

12760—1914

Hirdetemény.

Közhírré tesszem, hogy a Nagyméltóságú m. kir. Honvédelmi Miniszter ur által 60040/24—1914 szám alatt Bátor Wullerstorff Urbair Bernát altengernagy által két szegény beteg tengerész katonára segélyezésére létesített alapítvány évi 140 korona segélyének kiosztása tárgyában kibocsátott pályázati hirdetemény a városi katonai ügyosztály 31 számú szobájában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthető.

Nagyvárad, 1914 május 15

Eleméri Ferencz, katonai ügyi tanácsnok.

Ha nincs megelegetve szátojával, mert drága vagy rosszul szul vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és TÁRSA urisabó céget: Szilágyi Dezső-u. 6 (Sonnenfeld-palota) és meglepő önt az ottani szobid, elcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öntőnyről újat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terrazzo, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeilem mellett. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tiszteleitell

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

3247/914

Hirdetmény

Nagyvárad városánál nyugdíjazás folytán megüresedett, évi 2000 korona fizetés és 720 korona lakbérrel javadalmozott és nyugdíjigénnyel egybekötött II. oszt. számtiszt, valamint az esetleg megüresedő más állásoknak választás utján leendő betöltésére pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy szabályzerűen felszerelt kérvényeiket Hlatky Endre ur ömöttósága Nagyvárad thjff. város főispánjához címezve hozzám (Városháza I em 4. sz.) legkésőbb 1914 évi jun. hó 6. d. u. 5 óráig adják be.

A később beérkező kérvények figyelembe nem vétetnek.

A választás a törvényhatósági bizottságnak június havi rendes közgyűlésén fog megejtetni.

Nagyvárad 1914 máj. 24

Rimler Károly
polgármester.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

Értesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szállítmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.

10590—1914. szám.

Hirdetmény.

Közhirré teszem, hogy a hivatásos honvéd állatorvosi tisztviselőkké való kiképzés céljából a m. kir. bpesti állatorvosi főiskolába leendő felvétel tárgyában kibocsátott pályázati hirdetmény a katonai ügyosztályban (Városháza II em. 31 sz.) az érdeklődők által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Nagyvárad, 1914. május 15.

Eleméry Ferencz,
katonai ügyi tanácsnok,

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszékliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket s javításokat, valamint azur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Féliksz-fürdőbe induló fűrdővonatok.

Nagyvárad és Váradvelence állomásairól

Nagyvárad állomásáról ind.	reggel	4 ó.	35 p.	érk. Féliksz-fűrdőbe	reggel	5 ó.	02 p.
V.-Velence	"	4	47	"	"	5	02
Nagyvárad	"	8	00	"	d. e.	8	33
V.-Velence	"	8	10	"	"	8	33
Nagyvárad	"	10	00	"	"	10	33
V.-Velence	"	10	10	"	"	10	33
Nagyvárad	"	2	30	"	d. u.	3	03
V.-Velence	"	2	40	"	"	3	03
Nagyvárad	"	4	55	"	"	5	23
V.-Velence	"	5	00	"	"	5	23
Nagyvárad	"	5	35	"	este	6	03
V.-Velence	"	5	43	"	"	6	03
Nagyvárad	"	8	31	"	"	9	03
V.-Velence	"	8	41	"	"	9	03

Féliksz-fűrdőből visszaútazás

Féliksz-fűrdőből ind.	reggel	7 ó.	45 p.-kor.	érk. Nagyváradra	d. e.	8 ó.	20 p.-kor.
"	"	8	40	"	"	9	10
"	"	10	39	"	"	11	10
"	"	3	10	"	d. u.	3	40
"	"	6	59	"	este	7	30
"	"	9	10	"	"	9	40
"	"	10	32	"	éjjel	11	00

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egész idegyre szerződtetett hírneves zenekara a Nagyvendéglő teraszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt étlap árak állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hírneves tárogatós közreműködik. Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, serpentin és tűzijátékkal egybekötve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félik-fűrdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.